

Vijf jaar WCS, een terugblik

Inmiddels bestaan we vijf jaar. De WCS, Nederlandse vereniging voor deskundigen in wondbehandeling, een deskundige, enthousiaste verpleegkundige vereniging die in snel tempo groeit en inmiddels uitgebreide landelijke bekendheid heeft.

J. Andriessen,
redactie WCS Nieuws

Even terug naar het begin:
In januari 1985 verschijnt het eerste WCS Nieuws. Hieraan vooraf gegaan is een persbericht in diverse dagbladen en bekendmaking in de vaktijdschriften van oprichting van de WCS.
In het introductienummer kondigt de toenmalige voorzitter Barry Willemsteijn de

WCS als volgt aan: 'Als verpleegkundigen werkzaam in ziekenhuizen, verpleeghuizen en extramuraal worden we sedert vele jaren geconfronteerd met patiënten met problematische wonden. Hierbij denken we aan onder andere traumatische, chirurgische en decubituswonden. Voorts verplegen we in toenemende mate de "oudere patiënt", een groep patiënten die een specifieke aanpak behoeft als het om wondbehandeling gaat.

Spreken we over wondbehandeling, dan constateren we een verschuiving van een zuiver medische naar een multidisciplinaire aanpak van die wondbehandeling. De verpleegkundigen ondervinden op dit terrein een verzwaring van hun taak. Parallel aan deze ontwikkeling loopt de toenemende stroom aan informatie, die de farmaceutische industrie produceert, die wij weer moeten verwerken. Wij kunnen gerust stellen dat veel verpleegkundigen de

draad een beetje kwijt zijn. In betrekkelijk korte tijd is de ontwikkeling bijzonder snel gegaan. Er ontbreekt een duidelijke ordening. Gezien de geschetste situatie hebben wij als verpleegkundigen dagelijks in de praktijk werkend met wonden gemeend het initiatief te moeten nemen tot het oprichten van de WCS. Een vereniging voor en door verpleegkundigen.' Aldus de voorzitter van het eerste uur. Gedacht werd aan een niet al te grote vereniging van zo'n 200 leden, die een ruime ervaring hebben op het gebied van wondbehandeling. Deze leden dragen kennis en ervaring uit in de regio waar zij werkzaam zijn, ze hebben een zogenaamde waaierfunctie.

In het introductienummer is verder opgenomen:

— de beleidsnota van de WCS

Deze beleidsnota omvat een aantal hoofdstukken:

1. de doelgroep: — verpleegkundigen, verzorgenden
— specialisten, huisartsen
— fysiotherapeuten
— apothekers
— diëtisten
2. problematiek
3. doelstellingen van de vereniging
4. lange en korte termijn planning
5. activiteiten
6. organisatie-schema
7. financiering
8. samenstelling van het adviescollege

De WCS ziet een belangrijke taak voor de vereniging in het geven en uitwisselen van informatie over wondbehandeling. Er wordt naar gestreefd de wondbehandeling nadrukkelijker dan tot dan toe, een eigen specialisatie te laten zijn binnen de algemene verpleegkunde. Daardoor kan de kwaliteit van de patiëntenzorg met betrekking tot wondbehandeling verbeteren.

Voor wat betreft de lange en korte termijn planning is er een aantal punten te noemen:

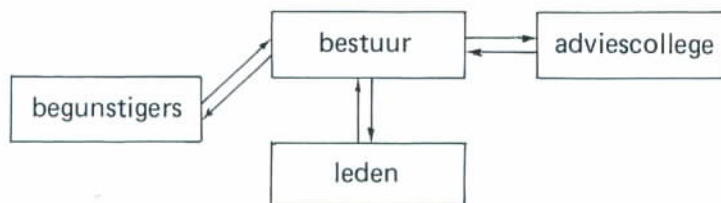
1. *planning voor de periode van 2 jaar, gerekend tot eind 1987*
— bevorderen van kennis bij verpleegkundigen en verzorgenden die werken met patiënten met wonden. Er voor zorg dragen dat deze groep in Nederland voor een groot deel binnen twee jaar wordt bereikt.

- het leggen van de eerste internationale contacten
- het organiseren van een jaarlijks (inter-) nationaal congres
- het houden van een jaarlijkse statutaire algemene ledenvergadering
- stimuleren, initiëren en steunen van regionale symposia
- het oprichten van een databank waarin zoveel mogelijk medisch, verpleegkundig en wetenschappelijk documentatiemateriaal t.a.v. wondbehandeling is opgeslagen
- het instellen van een telefonische vraagbaak
- het oprichten van een adviescollege om de kwaliteit van de vereniging te waarborgen en om de samenwerking van de verpleegkundigen en verzorgenden met de medische professie en andere disciplines te optimaliseren
- het uitgeven van WCS Nieuws

2. planning voor de periode van 1 jaar, gerekend tot eind 1985

- organiseren van een congres
- het houden van een eerste ledenvergadering
- het uitgeven van WCS Nieuws
- het werven van een 150-tal leden
- het starten van de databank
- het geven van een aanzet tot de info-telefoon
- starten met het adviescollege

Het organisatieplaatje zag er toen als volgt uit:

Met betrekking tot de financiering het volgende:

Een deel van de uitgaven van de WCS zal moeten worden gedragen door de inkomsten uit de contributiegelden van de leden. (Bij de start van de WCS bedroeg dit f 75,— voor leden en f 30,— voor een abonnement op WCS Nieuws.)

Met een farmaceutisch concern, Pharmacia Nederland B.V., is overeengekomen dat deze de WCS tot 1 januari 1986 financiële steun zal verlenen. Een constructie die zeker voor verpleegkundigen en verzorgenden niet algemeen gebruikelijk is tot dan toe. Met name op de financiële

steun van het genoemde bedrijf werd door vele collegae sceptisch gereageerd. Hoe zit het met de geloofwaardigheid van de WCS, kun je je onafhankelijk opstellen en uitspraken doen over behandelingsmiddelen en methoden als je werkt met een farmaceutisch bedrijf als begunstiger? Aan de WCS de beurt om dit en genoemde geplande activiteiten uit te voeren. 'Nogal ambitieus', hebben we als WCS bij onze start regelmatig te horen gekregen. Voor het WCS bestuur een hele uitdaging om de schouders eronder te steken.

Wat is er in vijf jaar WCS van de grond gekomen?

1. De doelgroep

De aanvankelijke doelgroep: verpleegkundigen, verzorgenden, specialisten, huisartsen, fysiotherapeuten, apothekers en diëtisten, is voor een groot deel bereikt. Zeker geldt dit voor Nederland. Verder hebben nogal wat organisaties belangstelling getoond voor de activiteiten van de WCS. Met name opleidingsinstituten, verpleegkundige verenigingen en dergelijke maken vruchtbaar gebruik van de mogelijkheden die de WCS biedt. Inmiddels wordt gewerkt aan een concrete samenwerking met de Vereniging Verpleegkundigen Stomazorg Nederland en de Nederlandse Brandwondenstichting. Mogelijk dat een gekoesterde wens van de eerste voorzitter van de WCS, Barry Willemsteijn, eens gestalte zal krijgen. Hij zag mogelijkheden tot de vorming van een koepel waar dergelijke verenigingen onder vallen die een goede onderlinge samenwerking kennen. Een unicum in de wereld van de verpleegkunde waar de hokjesgeest nog hoogtij viert. Ter illustratie wil ik U wijzen op de recente ontwikkelingen met betrekking tot de belangenbehartiging van verpleegkundigen via vakorganisaties en belangenorganisaties.

Wij als WCS blijven ons inzetten om tot een optimale samenwerking te komen met beroepsgenoten en andere disciplines om zo de kwaliteit van de totale patiëntenzorg op een hoger plan te tillen. Niet de kennis voor jezelf houden, maar uitdragen in het belang van de patiënt, waar het tenslotte allemaal om draait.

Inmiddels beschikt de WCS ook over een aantal internationale contacten en is één jaar geleden een buitenlandse tak van de WCS tot stand gekomen in Groot-Brittannië: De Britse WCS, die inmiddels haar eerste symposium al achter de rug heeft. Goede contacten zijn er met de USA, Zweden en Frankrijk, terwijl in België vergevorderde plannen zijn voor het starten van een 'Belgische WCS'.

2. De problematiek

De geschetste problematiek, te weten:

- toename van het aantal gedelegeerde taken op het gebied van de wondbehandeling voor de verpleegkundigen en verzorgenden. Dit bij een niet toereikende opleiding met betrekking tot wondbehandeling en onduidelijkheid ten aanzien van de formele positie van de verpleegkundige en verzorgende met betrekking tot de bevoegdheid.
- toename van de informatiestroom op het gebied van wondbehandeling die niet gestructureerd is

wordt in de praktijk daadwerkelijk aangetroffen. Er blijkt veel behoefte te zijn aan scholing op het gebied van wondbehandeling en structuur met betrekking tot de keuzen van middelen en methoden. Tevens hebben verpleegkundigen en verzorgenden behoefte aan een duidelijke stellingname als het gaat om bevoegdheden van verpleegkundigen en verzorgenden. De bestaande beroepsorganisaties geven wat dat betreft te weinig specifieke informatie en zijn onvoldoende duidelijk in een stellingname. De WCS heeft wel duidelijk van zich laten horen. Gerichte praktische informatie over wondbehandeling wordt door de verpleegkundige in de directe patiëntenzorg zeer gewaardeerd. Regelmatig krijgen wij als WCS te horen op scholingsdagen die wij verzorgen, dat men er daadwerkelijk iets mee kan. De structuur die wij aanbrenge blijkt nuttig te zijn.

behandeling. Zoals eerder aangegeven streeft de WCS ernaar wondbehandeling nadrukkelijker dan tot nu toe een eigen specialisatie te laten zijn binnen de algemene verpleegkunde. Met als uitgangspunt: The code for nurses (Mexico, mei 1973) te weten:

1. het bevorderen van gezondheid
2. het voorkomen van ziekte
3. het herstellen van gezondheid
4. het verlichten van lijden

Inherent aan de verpleegkundige zorg is eerbied voor het leven en voor de eigenwaarde en de rechten van de mens. De verpleegkundige zorg wordt gegeven zonder onderscheid te maken in nationaliteit, ras, geloof, leeftijd, geslacht, politieke overtuiging en sociale status. De belangen van degenen die verpleegkundige zorg behoeven stellen zij te allen tijde op de eerste plaats. Zij dragen zorg voor het scheppen van een zodanig therapeutisch klimaat, dat normen, gewoonten en de levensovertuiging van de patiënt geëerbiedigd kunnen worden. Tevens eerbiedigen zij het vertrouwen dat men bij het doen van persoonlijke mededelingen in hen stelt en zijn zich bewust van de verantwoordelijkheid die het beschikken over deze informatie met zich mee brengt.

- ziet de WCS een belangrijke taak voor de verpleegkundige en verzorgende met betrekking tot wondbehandeling. Een stellingname die de WCS via de daarvoor geëigende kanalen naar buiten brengt en

Het Classificatie-model van de WCS blijkt aan te slaan en een goed hulpmiddel te zijn in de dagelijkse praktijk.

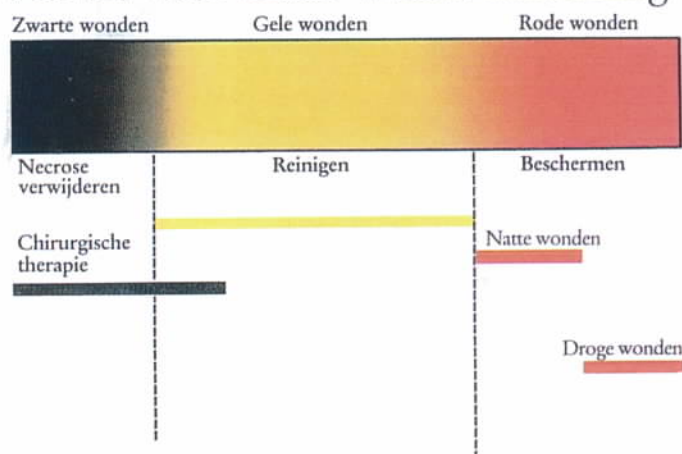
Ook voor wat betreft een verantwoorde keuze van bedekkende verbanden en wondbehandelings-middelen pakket blijken individuele verpleegkundigen, maar ook instellingen hun voordeel te hebben bij de benaderingswijze van de WCS.

De WCS besteedt veel aandacht aan het op onderbouwde, optimale manier besteden van het budget voor wondbedekkers en behandelingsmiddelen. Voor verpleegkundigen tot voor kort nog een relatief onbekend terrein, waar velen zich onzeker wisten en de discussie met andere disciplines en het budgetbeheer niet of nauwelijks aandurfd. We zien wat dit betreft een zeer hoopvolle ontwikkeling op gang komen, die wij als WCS zeker blijven ondersteunen.

3. Doelstellingen van de vereniging

De WCS heeft de afgelopen vijf jaar hard gewerkt aan het verwezenlijken van haar doelstellingen. Veel aandacht is besteed aan de ordening van de informatiestroom, het aanbrenge van structuur in de wond-

Advies voor lokale wondbehandeling.

zo een belangrijke bijdrage levert aan de bewustwording m.b.h.t. van de individuele verpleegkundige en de professionalisering van het verpleegkundig beroep.

4. *Lange en korte termijn planning*
 Ieder jaar in september houdt de WCS haar 'jaarplan-bespreking'. Aan de hand van het 'business-plan' wordt het afgelopen jaar geëvalueerd en de planning voor het komend jaar (korte termijn) en de komende jaren (lange termijn) vastgelegd. In de beschrijving van de activiteiten tot nu toe zal ik nader ingaan op wat er in de afgelopen vijf jaar zoal ontwikkeld is. Tevens worden de financiële consequenties van een en ander begroot, hierover straks meer.

5. *Activiteiten van de WCS*

Een beknopt overzicht van de activiteiten van de WCS de afgelopen vijf jaar:

1. Actief werven van leden. Via de organisatie van symposia, participatie als spreker aan symposia, bemanning van stands op b.v. de Medica heeft de WCS zich actief ingezet voor de werving van leden. En met succes. In vijf jaar tijd kreeg de WCS landelijke bekendheid en mag zich verheugen op een nog steeds groeiend aantal leden. De bij de start geraamde 200 leden is inmiddels ver overtroffen. De WCS heeft inmiddels zo'n 550 leden (verpleegkundigen en verzorgenden) en WCS Nieuws heeft een oplage van 3000.
2. Internationale contacten. Zoals eerder aangegeven heeft de WCS inmiddels goede contacten met een aantal

gehouden te Utrecht met als onderwerp: Duidelijkheid in wondbehandeling.

Op 27 augustus 1986 volgt het eerste regionale symposium van de WCS in Maastricht. De opkomst in Maastricht was dusdanig dat we op het laatste moment moesten uitwijken naar een grotere zaal.

In 1987 organiseert de WCS twee regionale symposia, een in het Scheperziekenhuis te Emmen, met als thema: 'Wondbehandeling, nieuwe ontwikkelingen', en het regionale symposium wat als locatie het Academisch Ziekenhuis Nijmegen heeft.

In 1988 volgt het 5e symposium van de WCS. Dit keer is de locatie het AMC te Amsterdam. Het symposium heeft als titel: IntraMurale mogelijkheden: ExtraMurale zorg en heeft als thema samenwerking m.b.t. wondbehandeling intra-extra-muraal. Een zeer geslaagd symposium zoals wij hebben kunnen constateren.

In december 1988 organiseert de WCS een symposium in Rotterdam met als locatie: Dijkzigt Ziekenhuis. Dit symposium heeft als titel: Wondbehandeling intra/extramuraal, de positie van de verpleegkundige. Ook dit symposium was zeer succesvol. Met deze ervaring op zak vindt de WCS dat het in 1989 tijd is geworden voor een groots opgezet tweedaags Congres in de Jaarbeurshal te Utrecht.

De voorbereiding van dit congres heeft een dusdanige omvang dat besloten wordt in 1989 geen regionaal symposium te houden.

Participatie aan symposia en congressen als spreker, georganiseerd door derden.

— september 1985, tijdens de Essercursus: Wondgenezing, houdt Barry Willemsteijn een inleiding over: 'De preventie van decubitus in het ziekenhuis'.

— november 1985 treedt Hans Goossens op als spreker, met als onderwerp: preventie en behandeling van decubitus.

— november 1986 participeren Barry Willemsteijn en Anneke Andriessen in de consensusbijeenkomst Decubitus behandeling. Eerder hebben zij deel uit gemaakt van de voorbereidingswerkgroep van het C.B.O. die het voorbereidend werk verrichtte voor deze consensusbijeenkomst. Een belangrijk product wat toen ontwikkeld is zijn de standaard verpleegplannen decubitus-

Klassificatie model voor lokale wondbehandeling.

WCS

Europese landen waar het initiatief goed blijkt aan te slaan. Ook in de USA hebben verpleegkundigen belangstelling voor het WCS-concept. We houden U van komende ontwikkelingen op de hoogte.

3. Symposia, georganiseerd door de WCS. In 1986 is het eerste WCS-symposium

- preventie en behandeling van decubitus, stadium I, II, III en IV. (Stadia indeling CBO).
- Lezing door Barry Willemsteijn tijdens het 2e internationale Intensive Care congres in Den Haag oktober 1986. Tijdens dit congres waren we als WCS in de gelegenheid een aantal goede internationale contacten te leggen.
 - Lezing tijdens het Dermatologisch congres in het AMC te Amsterdam 1986.
 - Lezing tijdens de Medica 1987 in de Bernardhal met als onderwerp: Recente ontwikkelingen in de wondbehandeling. Barry Willemsteijn behandelt: 'De wond en de verpleegkundige, een multidisciplinaire aanpak', Anneke Andriessen bespreekt behandelingsmethodieken en -middelen.
 - Poster presentatie tijdens het Gerontologisch symposium 'oud(-er) worden nu' in oktober te Amsterdam.
 - november 1988 worden tijdens de studiedag Decubitus, van de stichting Wetenschap en scholing Fysiotherapie twee lessen verzorgd door Anneke Andriessen.
 - Twee lezingen door Hans Goossens en Anneke Andriessen tijdens de Rencontres Professionelles in mei 1989 te Parijs. Beide lezingen handelen over de wenselijkheid/mogelijkheid van Europese standaardisatie op het gebied van Hygiëne en wondbehandeling. Een greep uit een lange lijst.
5. Standbemanning door de WCS op diverse symposia en beurzen. Dit waren er teveel om op te noemen. Alle WCS bestuursleden hebben hieraan een bijdrage geleverd. Het was voor de WCS een goede gelegenheid om bekendheid te verwerven in het land. Hier hebben we nuttig gebruik van gemaakt.
6. Het geven van lessen op themadagen etcetera. Ook dit aantal is aanzienlijk. Per jaar komt dit neer op zo'n 30-tal lessen verzorgd door de WCS bestuursleden over de verschillende aspecten van wondbehandeling. Zeer frequent waren we te gast bij de wijkverpleegkundigen, een zeer nuttige ervaring. Het verzorgen van deze lessen nam in de loop van 1987 een dusdanige vlucht dat de WCS bestuursleden menig A.T.V. en vakantiedag hieraan hebben moeten besteden. We deden dit met veel voldoening en plezier. Wel hebben we het verzoek naar U gericht deze lessen tijdig (2 maanden vantevoren minimaal) te bespreken, om een verantwoorde planning mogelijk te maken. Tot nu toe loopt dit goed. Tevens hebben we een lespakket met dia's samengesteld wat de WCS bestuursleden en consultants in staat stelde een kwalitatief goede les te verzorgen.
7. Het schrijven van artikelen betreffende wondbehandeling, zowel inhoudelijk als voor wat betreft de positie van de verpleegkundige werd door de WCS frequent gedaan. We hebben onder andere gepubliceerd in M.G.Z., T.V.Z., Verpleegkunde Nieuws, Tijdschrift voor de Pharmacie, Nursing Journal (V.S.) e.a.
8. Ontwikkelen en invoeren van het Classificatie-model voor lokale wondbehandeling. Vanaf 1985 zijn wij als WCS zeer actief geweest met het geven van bekendheid hieraan. Het Classificatie-model voor lokale wondbehandeling van de WCS wordt inmiddels volop in de praktijk toegepast en blijkt een nuttige bijdrage te zijn in de structurering van wondbehandeling.
9. Het uitgeven van WCS Nieuws. In 1985 zijn wij bescheiden begonnen met het uitgeven van WCS Nieuws. Inmiddels is WCS Nieuws uitgegroeid tot een volwassen tijdschrift, dat veel informatie geeft op het gebied van wondbehandeling. WCS Nieuws heeft nu een oplage van 3000 en is terug te vinden in menige medische/verpleegkundige bibliotheek. Diverse verpleegafdelingen en basis-eenheden bewaren WCS Nieuws als goed te gebruiken naslagwerk. Dit alles deden we met een eigen redactie, volledig in eigen beheer. Voor verpleegkundigen (want dat zijn we tenslotte) een prima produkt, waar we dan ook trots op zijn. Diverse bedrijven hebben de WCS hun vertrouwen gegeven door het plaatsen van een advertentie in WCS Nieuws, hetgeen ons mede in staat stelde dit alles mogelijk te maken.
10. Het samenstellen van een databank. Met name het secretariaat van de WCS, eerst in de persoon van Brigitte Asscher en later Sara Zwarts heeft hier menig uur in gestoken. Inmiddels kan de WCS beschikken over een scala aan gegevens. Het blijft echter een zeer dynamisch terrein en derhalve zijn we de mogelijkheid aan het onderzoeken een en ander te automatiseren.
11. Het WCS-wondenboek. Een enorme klus die nog niet volledig geklaard is.